

H. BECKH

Druhé stvoření

Dýchaje ve světle Božství, sám ještě jakoby článek bytosti Božství, jež jej stvořilo a z článků své bytosti utvářelo jeho bytost v nadsmyslnu, žil nebeský člověk prapočátků, Adam Kadmon, tvor Elohimů. Měl-li člověk skutečně do sebe pojmouti všechny síly božských tvůrců, měl-li svobodně přijmouti do sebe božskou tvůrčí vůli, aby sám tvoře dále budoval zemské bytí, musela mu nejprve bytí dána možnost k této svobodě se probuditi. Utvořen jen z článků božské bytosti, nemohl by se naproti božským bytostem, v jejichž lůně ještě žil, nikdy státi samostatným. Muselo tudíž Božství tohoto nebeského člověka proměnití nyní tím, že mu vtisklo onen živel cizí jeho nebeské bytosti, který bible nazývá »prachem země«. Ne nadarmo používá zde zcela jiného slova než tam, kde mluví o prvotním stvoření země. Zcela něco jiného je tento prach země, tato země smrti, než světelná země prvotně stvořená, živoucí, plodná rajska země, vydávající strom života. Za oné světelné země vzářílo světlo Božství z nebes do zemské oblasti a proměnilo, přepodstatnilo ji. Země prachu, kterou si rovněž musíme představit jako ještě zcela nadsmyslovou, země smrti druhé kapitoly, jest pravý opak nebes, jest to ona manifestace (Gen. 2, 1—4) duchovna, jež se z duchového života nejvíce oddálila. Aby mohla býti takovou v době, kdy se měl člověk probuditi ke svému pozemskému Já, kdy měla býti včleněna do

Á
Á
Á
Á
ÁÁÁ

pozemského člověka, který je potomkem člověka nebeského, k tomu bylo zapotřebí přechodu, který Genese na počátku své druhé kapitoly staví před nás v obrazu velkého svátečního klidu, vzatém tak naivně a přece zase tak důmyslně a významně z našich pozemských poměrů. Tento sváteční klid prožíváme vnitřně duchovně, ne- ní-li nám pouhým zevním klidem, nýbrž pracujeme-li v tomto zevním klidu ve vyšším smyslu o tom, co není naší všedností, nýbrž vyšším člověkem, svátečním člověkem, kterého v sobě také nosíme, A můžeme zakusit, jak nám pro život a každodenní práci proudí nové síly právě z toho, že jsme se mohli po dobu svátku ponořit do vyššího duchového života. Podaří-li se nám pak všechno to pozvednouti a rozšířiti do vesmírných rozměrů, můžeme si učiniti pojem o velkém svátečním vesmírném klidu, který následoval po díle šesti dnů a můžeme rozuměti, co míní bible, na vazuje-li požehnání a posvěcení pozemského svátku na ony vesmírné události. Budeme pak také u tohoto světového svátku, u tohoto velkého světového klidů sedmého dne, považovati »den« jen za obraz a tak

také budeme pohlížeti i na ona velká období vývoje světa, jež Ind zná jako »dny a noci Brahmovy«. A budeme dále rozuměti, že tento velký světový klid není pouhou nečinností tvůrčích bytostí, nýbrž že odvracejíce se od světa země, o němž až dosud pracovaly, věnují nyní tuto práci své vlastní vyšší duchové bytosti, že jsou v této době oddány tomu, co jest na zemi. Právě tím uzrávají mocné síly boží, kterých jest zapotřebí, aby vývoj země dále pokročil a aby nebeskému člověku, tvorů Elohimů, byl vštípen zemský zárodek, jímž se může jako pozemský člověk probu- diti k samostatnosti a prožití své pozemské - Tá.

Gen. 2, 5—6.

Významné jest v Genesi tajemství tohoto stvoření pozemského člověka z nebeského, tajemství proměny nebeského člověka v pozemského, a váže se, jak také můžeme říci, ke jménu, které se zde na tomto místě po prvé objevuje jako jméno Božství, ke jménu JHVH (Jeve, Jahve, Jehovah, aneb jak jinak chceme obvyklým způsobem pomocí samohlásek vyjádřili nevyslovitelné JHVH). »Jahve Elohim« — tak praví nyní Genese — »učinil člověka z prachu země a vdechl ve chřípě jeho dech života, i byl člověk duší živou«. V oné bytosti, která je nyní nazývána Jahve Elohim, působí dále tvůrčí síla Elohimů, která vedla člověka až do té doby, kdy jemu, který byl dříve jen duchovým, nebeským člověkem, může býti vštípen živel země a s ním pozemské Já. Jahve Elohim jest tvůrčí bytost, v níž se síly ostatních sjednocují tehdy, kdy jde

Á
 Á
 Á
 Á
 Á
 Á
 Á

~~~~~Á

o to, převést prvotní stvoření duchové do druhého stvoření. On je ten, jenž má zvláštní vztah ke všemu pozemskému, ten, v němž se sama pozemská bytost člověka odráží jako ve svém božském zrcadle. Na živlu země, který jest nyní do něho včleněn, má se člověk probuditi k pozemskému Já. Vanoucí božský vesmírný dech stává se tu v člověku pozemským dechem, božská vesmírná síla Já stává se pozemským lidským Já. Dřívější nebeský člověk nedýchal j^áště pozemsky. Teprve nyní se v něm začíná, i když ještě vysoko v nadsmysl^u, onen tajemný rytmus vdechování a vydechování, jehož počátek je naším vstupem do života na zemi, jehož ustání jest pozemskou smrtí. Zrození a smrt, jak je dnes známe a jak je rajs^{ký} člověk ještě neznal, jsou vnitřně spojeny s tajemstvím rytmu dechu, v němž se pozemsky zrcadlí vesmírné skutečnosti. S pozemským dechem se v člověku spojuje pozemské lidské Já, tak jako se v Božství síla vesmírného Já spojuje s vanoucím dechem vesmírným. A je to samo jméno Jahve, JHVH, jež tajemně vyjadřuje toto spojení božské vesmírné síly Já s bytostí vanoucího dechu, tak jako starý Ind má pro toto spojení slovo Atman, které rovněž značí »Tá« nebo sám. A kdybychom se tázali: kterou cestou se může hledající lidská duše dopracovati živého porozumění velkému obrazu Genese o stvoření pozemského člověka (Gen. Z, 7), mohlo by býti poukázáno na jednu možnou cestu — nikoliv na jedinou — na ona mystéria dechu, která starý Ind nazval Yogou.

Jiná, nám dnes bližší cesta jest bezprostřední umělecký názor na to, co spočívá jako obrazný prvek ve jménu JHVH. Jak jest do tohoto jména vtajeno všechno to, co žije jako tajemství stvoření ve velkém obrazu Genese o stvoření pozemského člověka, celou obraznost jména JHVH a jeho vztahu ke stvoření země a člověka, nalézáme velkolepě umělecky vyjádřeno v Michelangelově obrazu »Stvoření Adama«. Umělec tu mocně prožil, jak božská jiskra života, jiskra pozemského života přeskakuje s natažené ruky Tvůrcovy na stvoření, na pozemského člověka. V této vztažené ruce Tvůrcově žije aktivně vůle, tvořivé konání, mužsky tvůrčí a dávající, totéž, co se vyjadřuje jako původně formující síla v hlásce J, v násloví jména JHVH (hebrejské slovo pro ruku, jad, jest příbuzné se začáteční slabikou tohoto jména). Původní význam a formující síla hlásky H je to, co žije v dechu. V hláskách HVH (což jako sloveso v hebrejštině značí »býli«, duchové prab^tí) spočívá tajemství dýšícího bytí, ženské praedy, totéž, co se pak v svém dalším jazykovém vývoji stalo jménem Eva. Mužská síla v Já spojuje se s tím, co žije v dýšícím bytĕ s ženskou prasílou světa. Tak samo jméno Eva je vtajeno do božského jména JHVH, člověk v tomto jménu pohlíží na své vlastní božské pratajemství, o němž se v prvotním stvoření praví: »a stvořil jej, muže a ženu stvořil je«. Také Michelangelo ženskou postavu tajemně naznačil, jak ženská polovina člověka, jak pra-ženský živel světa, Eva, ještě dlí v duchových výšinách,

Á

Á

Á

Á

Á

Á

Á

u božského Tvůrce. Celé tajemství nebeského člověka prapočátků, Adama Kadmona, a jeho přechodu do pozemského člověka zrcadlí se tudíž ve jménu JHVH. Kdežto jiná jména boží jsou slova, jimiž člověk nazývá nebo míní Božství, jest nevyslovitelné JHVH pocíťováno jako jméno, které člověk již proto nemá a nemůže vysloviti, poněvadž je to jméno, které nedává Božství člověk, nýbrž které si Božství dává samo. Tak jako každý člověk jen sobě samému může říci Já, jako toto Já jest jméno, které nám zní vstříc ze zastřené svatyně našeho vlastního nitra, tak jest JHVH jméno, kterým Božství jakoby samo sobě říká »Já«.

A slovo Elohim, které se při stvoření země a člověka v druhé kapitole Genese po prvé spojuje se jménem JHVH, zatím co v první kapitole a na začátku druhé ještě samo označuje božské bytosti, může být, i pocíťováno jako slovo budící bázeň a třictu, při jehož vyslovení se srdce zbožně otvírá do výšin prapočátků lidstva k duchovým tvůrčím mocnostem a odtud do sebe přijímá zpět zářící světlo.